

PRIJÍMAČKOVÝ TEST _ GT 12 _ I

2. časť - testové úlohy zo slovenského jazyka a literatúry

Len jednu správnu odpoveď zapíš do odpovedového hárka.

Text č. 1

V roku 1989 zomrel v americkom exile spisovateľ Sándor Márai. V Nemecku, v Taliansku a v Španielsku sú jeho knihy bestsellermi. Rodné mesto Košice bolo jeho celoživotnou láskou. Aj témou tvorby. V centre na Másiarskej ulici sa narodil pred 121 rokmi ako Sándor Grosschmidt. Márai je jeho umelecké meno, lebo otec nechcel, aby „robil klauna pod rodinným menom.“ Navyše školský poriadok premonštrátskeho gymnázia prísne zakazoval študentom publikovať v tlači, preto voľba pseudonymu.

V Máraiových časoch malo mesto asi tridsaťpäťtisíc obyvateľov a kvitol tu pestrý kultúrny život. Košice vtedy volali Malá Pešť. Inteligenciu tvorili Nemci, Maďari a Židia. Maďarský element postupne prevýšil pôvodný nemecký. Slováci tvorili tridsať percent obyvateľstva, ale nepodielali sa na mestskom kultúrnom živote. Slovenské boli najmä dediny v okolí.

V meste bolo divadlo, ktoré malo vtedy novú budovu z roku 1898, kino otvorili v roku 1909. Fungovali viaceré kasína, kde sa stretávala miestna honorácia, v nich boli kartárne, kaviarne, čítárne, sály na plesy a koncerty. V meste v roku 1914 vychádzalo okolo tridsať rôznych denníkov a periodík, knihy sa kupovali v piatich kníhkupectvách.

V medzivojnovom období sa Márai usadil v Budapešti, po vojne sa vydal za oceán. Tu nezvládol konzumný svet so senzáciečtivosťou a honbou za ziskom. Preto „písal do zásuvky“ a hoci ovládal viaceré jazyky, zásadne odmietal písať inak ako po maďarsky.

Na Košice nikdy nezabudol. Spomína ich aj vo svojich dielach. Dokonca si v San Diegu o nich zapisuje do denníka: „...Košice boli európske mesto...“ Sándorov brat, filmový režisér, sa raz vyjadril, že Košice pre nich „neboli mestom, ale svetonázorom.“ (upravené)

(Getting, P.: Veľký príbeh lásky. Keď muž miluje mesto. Magazin Vikend, Sme, 27, 46, zo dňa 23. 2. 2019, s. 4-5.

1. Označ *nesprávne* vysvetlené cudzie slovo.

- A) exil - nútené zdržovanie sa v cudzine, vyhnanstvo,
- B) kasíno - budova al. miestnosť, zariadená na spoločenské zábavy a schôdzky,
- C) honorácia – obyvatelia, ktorí vlastnili mobilné telefóny značky Honor,
- D) inteligencia - vrstva duševne pracujúcich ľudí s vyšším vzdelaním.

2. Sándor Márai sa narodil:

- A) v roku 1920
- B) na ulici na okraji mesta
- C) v meste, na ktoré zanevrel
- D) v meste, ktoré volali Malá Pešť

3. Vyber správnu odpoveď, ktorá z textu vyplýva.

- A) S. Márai písal romány v nemeckom jazyku.
- B) S. Márai ovládal len maďarský jazyk.
- C) S. Márai po r. 1945 žil v Amerike.
- D) S. Márai považoval Košice za zaostané kultúrne mesto.

4. Označ *nesprávnu* odpoveď, takú, ktorá z textu nevyplýva.

- A) Knihy S. Máraia sa predávali až v piatich kníhkupectvách.
- B) O romány S. Máraia je mimoriadny záujem v západnej Európe.
- C) Námety k dielam autor čerpal zo spomienok na rodné mesto.
- D. S. Márai začal písať ako študent na strednej škole.

5. Na začiatku 20. storočia boli Košice mestom, kde:

- A) nemecké obyvateľstvo žilo v nezhode s maďarským, chcelo si udržať vedúcu pozíciu
- B) na kultúrnom živote sa podieľala hlavne 30% menšina,
- C) vychádzalo veľa novín a časopisov,
- D) vzdelané bolo hlavne slovenské obyvateľstvo.

6. Pôvodní obyvatelia Košíc boli:

- A) Maďari
- B) Nemci
- C) Slováci
- D) všelijaké národnosti

7. Štýl uvedeného textu je:
 A) náučný B) publicistický C) umelecký D) administratívny
8. V texte prevláda slohový postup:
 A) opisný B) rozprávací C) informačný D) rečnícky
9. Ktoré z uvedených slovných spojení je básnický prívlastok?
 A) európske mesto B) rodné mesto C) pestrý život D) nová budova
10. Z koľkých viet sa skladá štvrtý odsek textu?
 A) 6 B) 7 C) 4 D) 5
11. Ktoré slovo vzniklo iným spôsobom ako tri ostatné?
 A) celoživotný B) svetonázorový C) kníhkupecký D) premonštrátsky
12. Označ možnosť, v ktorej *nie je* správne určený vzor skloňovania podstatných mien.
 A) Košice – ulica B) gymnázium – mesto
 C) inteligencia – ulica D) kartáreň – kosť
13. V tretej vete textu tvoria prisudzovací sklad slová:
 A) Mesto bolo láskou B) Mesto bolo C) Košice bolo láskou D) Košice bolo
14. Genitív plurálu slova pseudonym má tvar:
 A) pseudónym B) pseudonymov C) pseudonymu D) pseudonymoch
15. Divadlo v Košiciach sa dnes volá:
 A) Štátne Divadlo v Košiciach B) štátne divadlo v Košiciach
 C) Štátne divadlo v Košiciach D) štátne Divadlo v Košiciach

Text č. 2

Keď už chodíte do školy, zvyknete si na to, že musíte vstávať o pol šiestej, aby ste stihli prepchať autobus na nultú hodinu. Najväčším paradoxom ranného vstávania je to, že cez týždeň sa nemôžete vyhrabať z postele, ale cez víkend je váš mozog perfektne naprogramovaný na šiestu hodinu rannú. A potom nie a nie znovu zaspať.

Rôzne zaujímavé pokusy na chémii, fyzike či hodinách varenia sú fajn. Iba sa nekonajú často. Namiesto toho sú tu rozsiahle texty na hodinách dejepisu, teória na slovenčine a príklady bez konca na matematike. Tak sa nedivte, že sme takí „čulí“ a len „málokedy“ si pospíme.

Po skončení trápenia sa tešíte domov, ale len do chvíle, kým si nespomeniete na kilometrový rad na zastávke autobusu. A keď sa vám náhodou podarí prekopat' dopredu, šofér vás aj tak obahre, autobus schválne zastaví o dva metre ďalej a vy ste zase na konci. Vo vnútri zažívate ďalšie utrpenie v podobe „dámy“ so šiestimi taškami, ktoré vám hádže pod nohy.

Rýchlosťou blesku dorazíte domov a hor sa do učenia. Keby to len išlo tak ľahko. Ibaže ste utáhaný, zatvárajú sa vám oči a z hlavy vám vyfučí aj to, čo už ste v nej mali. Po dvoch hodinách učenia si dáte pauzu, ale to už na milión percent za dverami stojí mama a pýta sa, prečo sa neučíte. Na hádanie nemáte náladu, tak vezmete knihu, buchnete jej dverami pred nosom a pokračujete v učení.

Ráno sa to začne celé odznova. A vraj taký skvelý je život študenta...

(upravené)

<http://citanie.madness.sk/view-36453.php>

16. Označ správne vysvetlené slovo *obabrat'*.

- A) niekoho sa zriecť B) bezohľadne sa k nemu správať
 C) zostať úplne sám bez pomoci D) byť vynaliezavý

17. Úvodzovky pri niektorých slovách označujú:

- A) ide o doslovný citát B) výraz sa hodnotí ako nesprávny, nevhodný
 C) slovo má opačný a ironický význam D) slová sú príznačné pre istú skupinu ľudí

18. Označ vetu, v ktorej je podmet vyjadrený slovesom.
 A) Cestovať do školy je namáhavé. B) Cestovanie do školy je namáhavé.
 C) Cesta do školy je namáhavá. D) Chcel by som cestovať do školy bez námahy.
19. Označ slovný druh a vzor slova *milión*.
 A) podstatné meno, vzor milión B) základná číslovka, vzor milión
 C) podstatné meno, vzor dub D) základná číslovka, vzor dub
20. Budúci čas slovesa *nemôcť* má tvar:
 A) nemôžem B) nebudem môcť C) nemohol by som D) budem nemôcť
21. Ktoré z uvedených frazeologizmov vyjadruje to, že keď sa niekto spomína, hneď sa aj zjaví?
 A) Aj vlk bol sýty, aj ovce celá. B) Nechvál' deň pred západom slnka.
 C) My o vlku a vlk za dverami. D) Keď je oslovi dobre, ide na ľad tancovať.
22. Slovo MHD je:
 A) skratka B) iniciálová skratka C) skratkové slovo D) značka
23. Označ správne napísanú vetu.
 A) „Prečo sa neučíš,“ pýta sa mama, „zase nič nerobíš?“
 B) Prečo sa neučíš, pýta sa mama, zase nič nerobíš?
 C) „Prečo sa neučíš, pýta sa mama, zase nič nerobíš?“
 D) Prečo sa neučíš, „pýta sa mama,“ zase nič nerobíš?
24. Keby to išlo ľahko. V uvedenej vete sa nachádzajú spoluhlásky podľa pravopisu.
 A) dve obojaké B) tri mäkké C) štyri neznelé D) päť tvrdých
25. Aký slovným druhom *nemôže byť* slovo *aj*?
 A) spojku B) časticou C) predložkou D) citoslovcom
26. V ktorej z možností sa na rozhraní slov spodobuje neznelá spoluhláska na znelú?
 A) keď už B) váš mozog C) cez týždeň D) keď sa
27. Zvýraznené slová pokusy z *chémie* a z *fyziky* sú viacnásobným vetným členom:
 A) prívlastok B) predmet C) príslovkové určenie D) podmet
28. Označ vetu, ktorá má opačnú melódiu ako má veta: *A začne sa to odznova.*
 A) Nech sa to začne všetko odznova! B) Kedy sa to začne všetko odznova?
 C) Začni to už všetko odznova! D) A začne sa to všetko odznova?
29. Slovo *vraj* v poslednej vete je:
 A) príslovka B) predložka C) častica D) citoslovce
30. K slovu *obabrat' nie je synonymom slovo:*
 A) oblafnúť B) oklamať C) okabátiť D) zmiznúť